

6. Несторишен И. В. Концептуализация института уполномоченных экономических операторов: международный опыт и перспективы его внедрения в таможенное законодательство Украины / И. В. Несторишен, В. А. Туржанский // *Customs Scientific Journal*. – 2016. – № 1 (6). – С. 147–165.
7. TAXUD (2016). *Authorised Economic Operator Guidelines, CCC-GEN (AEO subsection)*, Brussels, March 11, 2016.
8. Karlsson L. Back to the future of Customs: A new AEO paradigm will transform the global supply chain for the better / L. Karlsson // *World Customs Journal*. – 2017. – № 1 (11). – С. 23–34.
9. Schramm H.-J. Who benefits most from AEO certification? An Austrian perspective / H.-J. Schramm // *World Customs Journal*. – 2015. – № 1 (9). – С. 59–68.
10. AEO Database [Електронний ресурс] / TAXUD. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu>
11. Ємець А. В. Стан та перспективи запровадження рамкових стандартів безпеки та полегшення світової торгівлі Всесвітньої митної організації як засобу вдосконалення митної логістики підприємств України / А. В. Ємець, І. Г. Яценко // *Економічний вісник ЗДІА*. – 2017. – № 4 (10). – С. 43–49.
12. Гоменюк М. Уполномоченный экономический оператор: причины недовольства статусом в Украине и пути улучшения условий / М. Гоменюк // *Customs Scientific Journal*. – 2015. – № 2 (5). – С. 176–183.
13. Митний кодекс України : Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI // *Відомості Верховної Ради України*. – 2012. – № 44–48. – Ст. 552.
14. Концептуалізація інституту уповноважених економічних операторів: проблеми забезпечення балансу безпеки та спрощення міжнародної торгівлі : монографія / за заг. ред. І. В. Несторишена та В. А. Туржанського. – Ірпінь ; Хмельницький : ФОП Стрихар А. М., 2017. – 214 с.
15. European Union (2013). *Regulation № 952/2013 of the European Parliament and of the Council laying down the Union Customs Code* // *Official Journal of the European Union*, L 269/1-101, October 9, 2013.
16. Разумей М. М. Механізми державного управління зовнішньоторговельною безпекою України: дис. ... к. н. держ. упр. спец. 25.00.02 “Механізми державного управління” / Максим Миколайович Разумей. – Дніпро, 2017. – 285 с.

УДК 35.075:339.543(477)

І. М. Квеляшвілі, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри державного управління та митного адміністрування Університету митної справи та фінансів

ПЕРЕДУМОВИ ТРАНСФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МИТНОЇ СПРАВИ

Розглянуто концептуальні аспекти, формування національної зовнішньо-економічної політики через розвиток та трансформацію інституту державної митної справи. Наведено індекси України у міжнародних рейтингах стосовно сфери міжнародної торгівлі, їх залежність від темпів та ефективності реформ, у тому числі у митній сфері, а також фактори, що уповільнюють інноваційний розвиток національної митної справи.

Ключові слова: трансформація; реформи; митна справа; митна політика; рейтинги; Державна фіскальна служба; зовнішньоекономічна політика; конкурентноспроможність.

© **І. М. Квеляшвілі, 2017**

Ukraine confidently and persistently adheres to the course of comprehensive integration into the outer space. The declared level has a corresponding dependence on the pace and processes of world development, requires the development and implementation of a systemic, effective foreign economic policy as an instrument capable of realizing national interests and economic growth, and the competitiveness of the national economy.

Our country is on the way of resetting its own political, economic and social systems. And in the first place, these processes can be assessed through the prism of a strategic course for reform in almost all spheres.

The world market in the context of globalization requires states to adapt to external conditions present the country as capable to transformations in the international integration processes, specifically to optimize the image of state institutions in outer space.

The regulation of foreign trade, the development of the Ukrainian economy and its integration into the world economy are carried out through the system of principles and directions of the state's activity in the implementation of customs policy.

The high level of Ukraine's integration into the world economy and, consequently, the dependence of socio-economic development on the dynamics and trends of the development of world economic processes require Ukraine to implement a holistic and effective customs policy as an instrument for realizing its own national economic interests in the global economy.

Creation of favorable conditions for the development of foreign economic activity is the main purpose of the bodies ensuring the implementation of the state customs affairs.

The conditions for the formation of customs were not always easy, but despite all the main vector of its development at each of the stages is the orientation towards world trends, their variability and adaptation to them.

The objective necessity of finding new development models in any state institution is connected with the introduction of processes of transformation in aspects and manifestations that reflect the demands of time, the current political power, and the processes taking place in the world.

One of the priority directions of creating an updated image of the country is precisely the optimization of the state's customs policy, the harmonization of national customs legislation with international law, the introduction of effective management technologies in the implementation of customs, effective reforms in the customs sphere. The principles of the transformation of the state institution must be systemic, neutral, transparent, accountable, and effective.

Key words: transformation; reforms; customs; customs policy; ratings; State fiscal service; foreign economic policy; competitiveness.

Постановка проблеми. Україна впевнено та наполегливо дотримується курсу на всеохопну інтеграцію у зовнішній простір. Заявлений рівень має відповідну залежність від темпів та процесів розвитку світу, тобто потребує розробки та впровадження системної, ефективно зовнішньоекономічної політики як інструменту, здатного до реалізації національних інтересів та економічного зростання, конкурентоспроможності національної економіки.

Міжнародну конкурентоспроможність країни слід розглядати як здатність держави активно брати участь у світових економічних відносинах, формуючи таке внутрішнє бізнес-середовище, яке б сприяло розвитку конкурентних переваг вітчизняних суб'єктів господарювання та стійкій позиції на світових ринках, тим самим забезпечуючи відкритість і прозорість економічних процесів, високий рівень життя суспільства [1].

У цьому сенсі можна стверджувати, що наша країна знаходиться на шляху переважання власних політико-економічної і соціальної систем. І насамперед ці процеси слід оцінювати через призму стратегічного курсу на проведення реформ практично в усіх сферах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми становлення України як спроможної до інновацій, структурних перетворень та реформ у сфері митної справи підіймаються у

працях О. П. Борисенко, Л. М. Івашової, Д. В. Приймаченка, О. К. Ткачової, В. В. Ченцова, О. П. Федотова та ін.

Мета статті – встановлення характерних особливостей трансформації національної митної справи через рейтингові індекси та визначення об'єктивних пріоритетів відновлення іміджу інституту митної справи.

Виклад основного матеріалу. Світовий ринок в умовах глобалізації потребує від держав пристосовуватись до зовнішніх умов, презентувати країну як спроможну до трансформацій у міжнародні інтеграційні процеси, цілеспрямовано оптимізувати імідж державних інститутів у зовнішньому просторі.

Перспективна державна політика розвитку – це політика, що створює середовище, в якому підприємства можуть досягати конкурентних переваг без прямого втручання уряду в сам процес. Уряду лише необхідно заохочувати зміни, сприяти внутрішній конкуренції, стимулювати інновації – створювати умови для підвищення конкурентоспроможності у внутрішньому і зовнішньому економічному просторі [2].

Запорукою успішного проведення економічних реформ в окремих країнах, що модернізували свої суспільно-політичні системи наприкінці ХХ ст., датський політолог О. Норгаард пояснював зовнішніми та внутрішніми початковими умовами, інституційними змінами і стратегічною програмою цих реформ [3].

Розроблення й упровадження комплексу реформ – це стратегічно значущий захід заради гідного позиціонування держави на світовій арені, якщо вона претендує на право називатися високорозвиненою, правовою, цивілізованою, європейською, з високим рівнем життя, соціальної стабільності, культури й демократії [4].

Нині розробляється та застосовується велика кількість інструментів, що дають змогу здійснити комплексний аналіз факторів конкурентоспроможності тієї чи іншої країни. Найбільш іміджевими вважаються: Індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index), Індекс глобалізації (KOF Index of Globalization), Індекс легкості ведення бізнесу (Ease of doing business Index), Індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom), Індекс сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index, CPI), Індекс розвитку людського потенціалу (Human Development Index, HDI).

Найвідомішим рейтингом міжнародної конкурентоспроможності країн є “Індекс глобальної конкурентоспроможності” (Global Competitiveness Index), який від 1979 р. щорічно публікується у звітах Всесвітнього економічного форуму (м. Давос) [1].

За показниками рейтингу щодо Індексу глобальної конкурентоспроможності 2017–2018 рр. (The Global Competitiveness Index) [5], опублікованому всесвітнім економічним форумом, Україна посіла 81-ше місце серед 137 країн світу. Сусідами України стали Бразилія і Бутан.

Згідно з даними дослідження [5], Україна погіршила свої позиції у 4 із 12 основних показників, при цьому найбільше знижено рейтинг за оцінкою інноваційного складника індексу – (“мінус” 9 пунктів).

Одні з найнижчих індексів отримала діяльність державних інституцій (117-ге місце), зокрема, їхні складові частини:

- етика і корупція – 106;
- зловживання впливом – 129;
- безпека 106.

За Індексом безпеки Україна перебуває поряд із Камбоджею і Тунісом.

Орієнтовним показником, у тому числі інституційної спроможності країни до розвитку, інтегрування у глобалізаційних процесах, можна вважати рейтингові показники Світового банку Doing Business [6].

У рейтингу складників “Doing business-2018” за темою “Міжнародна торгівля” Україна займає 119-ту позицію, що на 4 пункти нижче від попереднього року [6].

На рис. 1 наведено динаміку рейтингу України за темою “Міжнародна торгівля”.

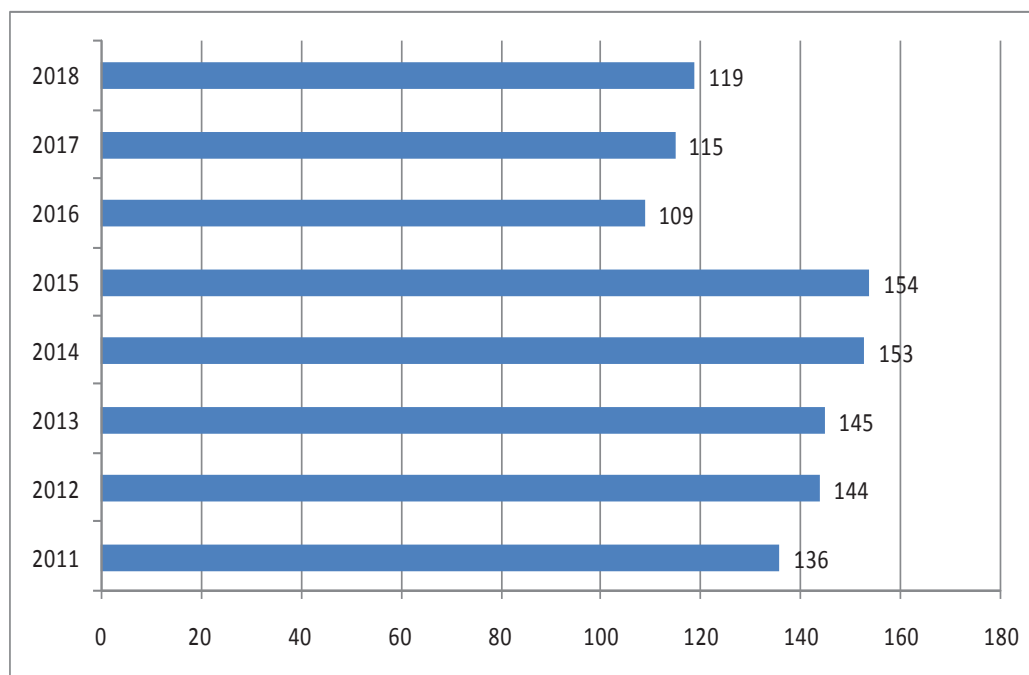

Рис. 1. Динаміка Індексу України за рейтингом “Міжнародна торгівля”, 2011–2018 рр. рейтингу складників “Doing business”

Джерело: за даними сайту Doing Business.

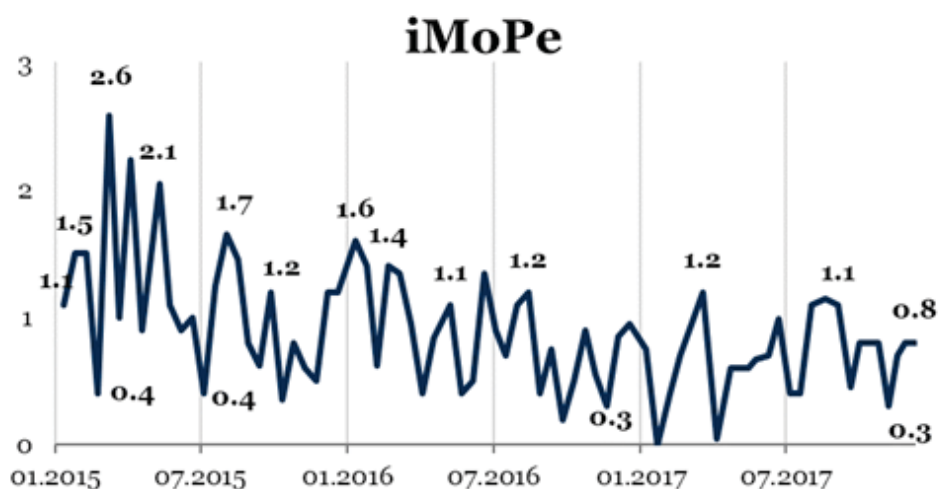
Досить низький результат за цією рейтинговою категорією свідчить про відсутність прогресивних зрушень у сфері міжнародної торгівлі.

Негативними факторами для ведення бізнесу в нашій країні визначено (в порядку зменшення): інфляцію, корупцію, політичну нестабільність, високі податкові ставки, складність податкового законодавства, нестабільність урядів, ускладнений доступ до фінансів, неефективну роботу державної бюрократії, регулювання валютного ринку, недостатню освіченість працівників, погану етику робочої сили, недостатню здатність до інновацій [7].

Якщо підходити об’єктивно, то сам факт формування індексу щодо початкових умов та поточний індекс формально вже можна вважати результатом реформ.

На початку 2015 р. аналітичною платформою VoxUkraine [8] був заснований Індекс моніторингу реформ. Індекс моніторингу реформ являє собою аналітичний інструмент, призначення якого – надавати кількісну оцінку прогресу економічних реформ в Україні. Цей індекс базується на оцінці експертами змін у регуляторному середовищі, які можна вважати реформаторськими або антиреформаторськими.

Автори проекту зазначають, що головною метою індексу є інформування суспільства щодо швидкості та глибини процесу реформ у країні. Недостатню інформованість суспільства пов’язують з тим, що кожна державна інституція виконує свою частину роботи в межах певного вузького напрямку, а ЗМІ найчастіше приділяють увагу лише найбільш резонансним темам [8].

iMoPe може набувати значення від -5 до $+5$
 значення вище $+2$ розглядається як прийнятний темп реформ

Рис. 2. Динаміка Індексу моніторингу реформ [8]

Із 18 до 24 грудня 2017 р. Індекс моніторингу реформ (iMoPe) становив $+0,6$ бала (у попередньому раунді він дорівнював $+0,8$ із можливих від $-5,0$ до $+5,0$ бала).

Наведена у графіку агенції itomevoх.org динаміка Індексу моніторингу реформ має стійку тенденцію до їх уповільнення. Найбільш прийнятним темпом реформ можна вважати лише період першого півріччя 2015 р., який відмічено як суттєвий прогрес у реформах за чотирма із п'яти напрямів, що відслідковуються Індексом: “Державне управління та боротьба з корупцією”, “Монетарна політика та фінансові ринки”, “Енергетична незалежність”, “Державні фінанси”. Напрямок “Зовнішня торгівля” отримав 0 балів [8].

До основних проблем, що стримують розвиток та не сприяють спрощенню міжнародної торгівлі країни, належать:

- неефективні процедури – надмірна забюрократизованість за недостатнього між-відомчого співробітництва призводить до зростання часу і витрат на дотримання формальностей на кордоні;
- фіскальний тиск – наповнення бюджету домінує у підходах митниці;
- адміністративний тягар – надмірна кількість документів для проведення зовнішньоекономічних операцій;
- повільний хід реформ у виконанні зобов'язань України за поглибленою і всеохопною угодою про вільну торгівлю між ЄС та Україною, а також Угодою СОТ про спрощення торгівлі;
- недостатній рівень довіри між державою та бізнесом – відсутність авторизованих трейдерів/операторів і механізмів постімпортного контролю;
- відсутність стратегії модернізації митної функції [9].

Втіленням ідеї єдиної платформи для координації дій із розвитку міжнародної торгівлі в Україні та кроком у реалізації інтеграційних інтересів України має стати створення Ради з міжнародної торгівлі. Це передбачено Планом заходів з упровадження Експортної стратегії:

Дорожньої карти стратегічного розвитку торгівлі України на 2017–2021 рр. [10]. Рада з міжнародної торгівлі має забезпечити взаємодію між урядом і бізнесом у чотирьох напрямках:

- спрощення процедур торгівлі;
- просування експорту;
- розробка стратегій та реалізація державної політики у сфері міжнародної торгівлі;
- поліпшення системи митно-тарифного регулювання і торговельного захисту.

Регулювання зовнішньої торгівлі, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки відбувається через систему принципів і напрямів діяльності держави під час здійснення митної політики [11].

Високий рівень інтеграції України у світове господарство, а також залежність її соціально-економічного розвитку від динаміки й тенденцій розвитку світогосподарських процесів потребує від України цілісної та ефективної митної політики як інструменту реалізації власних національних економічних інтересів у глобальній економіці.

Створення сприятливих умов для розвитку ЗЕД є головним призначенням органів, що забезпечують здійснення державної митної справи.

На жаль, уже тривалий період спостерігається призупинення процесу сталого розвитку національної митної справи. Початком створення цього державного інституту прийнято вважати набуття чинності Законом України від 25 червня 1991 р. № 1262-ХІІ “Про митну справу в Україні” [12]. Цим правовим актом було визначено правові основи організації митної справи в Україні, яку орієнтовано на формування спільного ринкового простору і митних союзів з іншими державами.

Тобто інтеграційний вектор розвитку, у тому числі митної справи, був закладений саме на етапі створення суверенної держави. Якщо розподілити періоди розвитку митної справи України на етапи, то кожен із них охоплює найбільш видатні моменти, що відбувались у період її становлення, формування іміджу країни у зовнішньому просторі, орієнтації на виклики часу.

На кожному з етапів можна виділити найбільш вагомні внески у формування митної справи держави та її репутацію у світі.

1. 1991–1993 рр. – створення та формування національного митного законодавства, митної системи як самостійного інституту, зміна пріоритетів у контролі за ЗЕД, лібералізація ЗЕД, особливо щодо ввезення в Україну товарів з метою коригування наявного в той період дисбалансу попиту та пропозицій на внутрішньому ринку країни.

2. 1994–1995 рр. – етап формування іміджу державного інституту митної справи, через діяльність якого створюється економічна основа незалежності країни з використанням фіскальних важелів у процесі здійснення ЗЕД.

3. 1996–1998 рр. – створення протекціоністської спрямованості щодо імпортової частини ЗЕД. Це період активної підтримки розвитку національного товаровиробника, початок активізації процесу приєднання України до міжнародних організацій, створення національної системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців митної справи: засновано Академію митної служби України (головний навчально-методичний заклад із підготовки кадрів митної справи), а також центри перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів у Києві і Хмельницькому.

4. 1999–2012 рр. – удосконалення системи митно-тарифного регулювання, функціонального, структурного й інфраструктурного перетворення. Але поряд із протекціоністськими тенденціями саме у цей період набуває обертів тіньова торгівля, контрабанда товарів, запроваджуються схеми ухилення від сплати податків, що, безумовно, впливає на рівень розвитку національного товаровиробника.

Основними завданнями Державної митної служби України відповідно до Положення про Державну митну службу України, затвердженого Указом Президента України від 12 травня 2011 р. № 582/201 [13], визначено:

1) внесення пропозицій щодо формування державної політики у сфері державної митної справи;

2) реалізація державної політики у сфері державної митної справи;

3) забезпечення захисту економічних інтересів України.

5. 2012 р. – введення в дію Митного кодексу України [11], редакція якого адаптована до міжнародних митних норм, стандартів та практики їх запровадження. Також цей період можна визначити як реформаторський.

Наприкінці 2012 р. Указом Президента України від 24 грудня 2012 р. № 726/2012 [14] шляхом реорганізації Державної митної служби України та Державної податкової служби України утворено Міністерство доходів і зборів України (далі – Міндоходів).

Відповідно до Положення про Міндоходів і зборів України, затвердженого Указом Президента України від 18 березня 2013 р. № 141/2013 [15], основним завданням Міндоходів України, що стосується сфери митної справи, встановлено забезпечення формування єдиної державної податкової, державної митної політики в частині адміністрування податків і зборів, митних платежів та реалізація єдиної державної податкової, державної митної політики, а також боротьба з правопорушеннями під час застосування податкового та митного законодавства, здійснення в межах своїх повноважень контролю за надходженням до бюджетів і державних цільових фондів податків, зборів та інших платежів.

Саме у цей період чітко визначилась фіскальна домінуюча тенденція у діяльності митного напрямку новоствореного відомства, що визнано також метою Стратегічного плану розвитку Міністерства доходів і зборів на 2013–2018 рр. [16]: підвищення ефективності адміністрування податків, зборів, митних платежів, надання послуг громадянам і бізнесу та, як результат, забезпечення наповнення доходної частини бюджету, створення умов для розвитку підприємництва та міжнародної торгівлі.

Стратегічні пріоритети Міністерства доходів і зборів визначались Стратегічним планом із закріпленими базовими принципами, стратегічними напрямками, цілями та завданнями його розвитку, виконання яких забезпечить реалізацію державної політики у податковій та митній сфері з урахуванням сучасних тенденцій і особливостей розвитку України у перспективі до 2018 р. Очікуваними результатами мало стати прискорення проведення структурних реформ у національній економіці, формування зручної та комфортної для платника систем податкового та митного сервісу, поліпшення бізнес-клімату, розроблення ефективного механізму протидії новим економічним викликам.

Об'єктивна необхідність пошуку нових моделей розвитку у будь-якому інституті держави пов'язана із запровадженням процесів трансформації в аспектах та проявах, що відображають вимоги часу, позиції чинної політичної влади, а також процесів, що відбуваються у світі.

Структурно-адміністративна трансформація шляхом ліквідації Міндоходів та створення Державної фіскальної служби України (далі – ДФСУ) під час реформування системи центральних органів виконавчої влади надала інерційного поштовху реформаторським експериментам у сфері митної справи [17].

Реорганізація міністерства у ДФСУ не змінила вектор пріоритетів у політиці відомства, хоча до основних його завдань зараховано реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, здійснення в межах повноважень, передбачених законом, контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків і зборів, митних та інших платежів [18].

Створення на базі податкової та митної служб Міністерства доходів і зборів України, ліквідація цього Міністерства та утворення на його базі Державної фіскальної служби

Україні призвели до виникнення організаційних, технічних і соціальних проблем під час надання адміністративних послуг суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності як фізичним, так і юридичним особам [19].

Саме цей погляд відображає загальну суспільну думку про діяльність органів, на які покладено повноваження здійснювати державну митну справу.

Умови формування митної справи ніколи не були легкими, та попри все головним вектором її розвитку на кожному з етапів є орієнтація на світові тенденції, їх змінність та адаптація до них.

Певною особливістю процесу реформування вважається наявність як раціональної, так й ірраціональної складової частин, що найчастіше пов'язано із суб'єктивними підходами до розроблення і впровадження реформ, браком теоретико-методологічного обґрунтування та моніторингового супроводження [20].

На думку А. Илишева, одне з основних завдань реформ – формування адекватної перехідному періоду політики у сфері державного управління та створення держапарату, здатного її реалізувати [21].

Серед імперативів адміністративного реформування в Україні на рівні центральних органів виконавчої влади (далі – ЦОВВ) у працях вчених наводяться такі фактори [22]:

- незавершеність розмежування між ЦОВВ функцій із формування державної політики та її впровадження, а також реалізації таких функцій державного управління, як планування, організація, контроль;
- слабка координація та взаємодія між ЦОВВ;
- незавершеність розмежування політичного та адміністративного керівництва в міністерствах;
- недосконалість контролю щодо діяльності ЦОВВ внаслідок не релевантних механізмів підзвітності, нагляду та контролю;
- поєднання в одному ЦОВВ діаметрально протилежних функцій державного управління;
- вироблення державноуправлінських рішень, контроль за ними, регулятивні та дозвільні дії.

Як зазначено у працях науковців, загальним імперативом адміністративного реформування на центральному рівні є забезпечення інституціональної спроможності органів державної влади проводити ефективну державну політику за визначеними стратегічними пріоритетами [22].

Інертність і незавершеність задекларованих та розпочатих реформ практично за всіма презентованими напрямками та державними інститутами є особливістю національної реальності у сфері державного управління.

Найбільш показовий приклад незавершеності реформ – їхня динаміка у сфері митної справи за період створення та функціонування ДФС України.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Наявну систему управління державною митною справою в Україні неможливо корелювати з властивими для демократичних країн параметрами.

Не є властивими та сумісними з інноваційними тенденціями, до яких прагне інститут державної митної справи:

- наявність ручного управління в центральному органі виконавчої влади з питань митної справи, так і в його структурних підрозділах;
- плинності кадрів, затвердження на посадах осіб, наближених до влади, але не завжди компетентних саме у митній справі;
- надмірна закритість, формальне інформування суспільства про діяльність та звіти, що суперечить сучасним принципам транспарентності у діяльності державних інститутів;
- невідповідність чинної системи управління задекларованим ідеям трансформації та відсутність позитивних змін у рейтингах відомства.

Реальний стан управління митною справою ще не відповідає сучасним технологіям реінжинірингу у митній сфері. Це унеможливує та обмежує ефективність виконання завдань, визначених Митним кодексом України.

Попри це науковий оптимізм підтверджений переконанням, що “в Україні склалися два впливові фактори реформ: перший із яких – це активне громадянське суспільство, а другий – “м’яка сила” Європейського Союзу та Міжнародних фінансових організацій. Ці фактори є противогаю ризику провалу реформ, що спрямовані на модернізацію суспільства” [23].

Одним із пріоритетних напрямів створення оновленого іміджу країни є саме оптимізація митної політики держави, гармонізація національного митного законодавства з міжнародним законодавством, запровадження ефективних управлінських технологій під час здійснення митної справи, дієві реформи у митній сфері. Принципами трансформації державного інституту мають бути ситемність, нейтральність, транспарентність, відповідальність, ефективність.

Список використаних джерел:

1. Охота В. І. Конкурентоспроможність України на світовій економічній арені / Віталій Іванович Охота // Економічний аналіз : зб. наук. праць Тернопільського національного економічного університету. – 2015. – Том 19. – № 1. – С. 84–90.
2. Борисенко О. Сутність зовнішньоекономічної політики та її вплив на розвиток національного господарства [Електронний ресурс] / О. Борисенко // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2011. – Вип. 1. – С. 120–126. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2011_1_17
3. Норгаард О. Економічні інституції та демократична реформа: порівняльний аналіз посткомуністичних країн / Оле Норгаард ; [пер. з англ. М. Козуб, А. Галушка]. – К. : Ніка-Центр, 2006. – 424 с.
4. Кондрашов О. М. Трансформація публічного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства та глобалізаційних процесів: вітчизняний та закордонний досвід : монографія / О. М. Кондрашов. – К. : Прінт Ю, 2016. – 624 с.
5. The Global Competitiveness Index 2017–2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2017-2018>
6. Doing Business [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://russian.doingbusiness.org/rankings>
7. Україна втрачає позиції серед конкурентоспроможних країн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://agroportal.ua/ua/news/vlast/ukrayina-vtrachaye-pozitsiyi-sered-konkurentospromozhnikh-krayin>
8. VoxUkraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://voxukraine.org/uk>
9. Митниця та міжнародна торгівля – статус та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ey.com/ua/uk/newsroom/pr-activities/articles/ey-article-academy-15-march-2017>
10. Про утворення Ради з міжнародної торгівлі [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2017 р. № 455. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/455-2017-%D0%BF>
11. Митний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
12. Про митну справу в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 25.06.1991 р. № 1262-XII. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1262-12>
13. Про Положення про Державну митну службу України [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 12.05.2011 р. № 582/201. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/582/2011>
14. Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 24.12.12 р. № 726/2012. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/726/2012>

15. Про Міністерство доходів і зборів України [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 18.03.2013 р. № 141/2013. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/141/2013>

16. Про Стратегічний план розвитку Міністерства доходів і зборів України на 2013–2018 роки [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 р. № 869-р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/869-2013-%D1%80>

17. Про вдосконалення діяльності органів доходів і зборів [Електронний ресурс] : Постанова Верховної Ради України від 28.02.2014 № 838-VII. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/838-18>

18. Про Державну фіскальну службу України [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 р. № 236. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>

19. Корнева Т. В. Модернізація митної служби України в умовах євроінтеграції / Т. В. Корнева // Порівняльно-аналітичне право. – 2015. – № 1. – С. 191–193.

20. Адміністративна реформа в Україні: соціологічний вимір ставлення слухачів і працівників Національної академії у 2012 році [Електронний ресурс] : навч. матеріали для самост. підготовки / авт. кол.: Т. П. Крушельницька, Є. О. Ралдугін та ін. – К. : НАДУ, 2013. – 60 с. – Режим доступу : http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Navch_Posybniky/7e0df430-e95f-4dc6-9922-e56b6fdefca1.pdf

21. Ильшев А. Япония: административная реформа и государственный аппарат / А. Ильшев // Проблемы теории и практики управления. – 1996. – № 5. – С. 70–75.

22. Реформа публічної адміністрації в Україні в запитаннях та відповідях / [уклад. Н. Нижник, Л. Прокопенко]. – К. : НАДУ, 2010. – 48 с.

23. Опанасюк В. В. Ризики модернізації: політична стабільність напередодні реформ в Україні [Електронний ресурс] / В. В. Опанасюк // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. – 2015. – Вип. 2. – С. 299–311. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzipiend_2015_2_22

УДК 347.921.6(035)

Л. І. Кийда, старший викладач кафедри публічного управління та митного адміністрування Університету митної справи та фінансів

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ТОВАРІВ І ОСОБИСТИХ РЕЧЕЙ ПІД ЧАС ПЕРЕТИНУ ГРОМАДЯНАМИ МИТНОГО КОРДОНУ

Викладено результати дослідження порядку митного контролю за безмитним переміщенням особистих речей і товарів громадян під час перетину ними митного кордону та визначено шляхи адаптації основних положень митного законодавства України до вимог митного законодавства країн ЄС.

Ключові слова: митний контроль; двоканальна система митного контролю; переміщення товарів громадянами; безмитне переміщення товарів.

European integration is a complex and controversial socio-economic process of establishing close cooperation between European states. The article presents the results of the study of the customs control of the duty-free movement of personal belongings and goods of citizens at the time of crossing the customs border and the ways of adaptation of the basic provisions of the customs legislation of Ukraine to the requirements of the customs legislation of the EU countries.

© **Л. І. Кийда**, 2017